

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه
بخش اول: تحولات قانونگذاری، منابع و مبانی جرم‌انگاری اعتیاد به	
۱۵.....	مواد مخدر
	فصل اول: بررسی انواع رویکردهای سیاست تقنینی نسبت به اعتیاد و استعمال مواد
۱۹.....	مخدر
۱۹.....	مبحث اول: رویکرد سرکوب‌گرایانه یا جرم‌انگارانۀ اعتیاد
	گفتار اول: دلایل مدافعان رویکرد سرکوب‌گرایانه در جرم‌انگاری مصرف مواد
۲۱.....	مخدر
	گفتار دوم: دلایل مخالفان رویکرد سرکوب‌گرایانه در جرم‌انگاری مصرف مواد
۲۲.....	مخدر
	مبحث دوم: رویکرد جرم‌زدایی از اعتیاد و تمرکز بر درمان به عنوان روش کاهش
۲۶.....	ضرر
۲۷.....	گفتار اول: چرایی جرم‌زدایی و دلایل طرفداران آن
۳۰.....	گفتار دوم: معتاد به عنوان بیمار و اعتیاد به عنوان بیماری در این رویکرد
۳۰.....	گفتار سوم: درمان و بازپروری؛ پاسخ به اعتیاد در این رویکرد به جای مجازات
	مبحث سوم: "قانونمندی‌سازی" به عنوان روش پیشگیرانه یا رویکرد تلفیقی و
۳۲.....	بینابین
۳۳.....	گفتار اول: مفهوم قانونمندی‌سازی و راهکارهای مختلف آن
۳۶.....	گفتار دوم: ماهیت و فلسفۀ قانونمندی‌سازی در مقایسه با جرم‌زدایی و جرم‌انگاری
	گفتار سوم: دلایل حامیان جرم‌زدایی و قانونمندی‌سازی در برابر رویکرد
۳۹.....	سرکوب‌گرایانه و جرم‌انگارانۀ
	فصل دوم: بررسی تحولات سیاست تقنینی نسبت به "اعتیاد و استعمال مواد مخدر
۴۴.....	" در اسناد داخلی و بین‌المللی
۴۶.....	مبحث اول: دوره قانونگذاری مواد مخدر از سال ۱۲۸۹ تا ۱۳۳۴
۴۷.....	گفتار اول: نگاهی به قوانین مربوط به اعتیاد در این دوره
۴۷.....	بند اول: قانون تحدید تریاک
۴۸.....	بند دوم: ماده ۲۷۵ قانون مجازات عمومی
۴۹.....	بند سوم: قانون انحصار دولتی تریاک
۵۱.....	بند چهارم: سایر قوانین متفرقه در این دوره

۶ □ تحلیل حقوقی، جرم شناختی اعتیاد

- گفتار دوم: بررسی رویکرد سیاست تقنینی این دوره و نگاه آن به اعتیاد و معتاد ۵۳
بند اول: بررسی نگاه به اعتیاد و معتاد در قوانین این دوره (عدم جرم‌انگاری) ۵۳
- بند دوم: بررسی پاسخ‌های موجود در قوانین این دوره به اعتیاد ۵۴
بند سوم: مواد مخدر شناسایی شده در قوانین این دوره ۵۴
بند چهارم: رویکرد قانونگذار نسبت به اعتیاد در این دوره (قانونمندی سازی تولید و کشت و مصرف مواد مخدر) ۵۵
- مبحث دوم: دوره قانونگذاری مواد مخدر از سال ۱۳۳۴ تا ۱۳۴۷ ۵۶
گفتار اول: معرفی قوانین تصویب شده مربوط به مواد مخدر در این دوره ۵۶
بند اول: قانون منع کشت خشخاش و استعمال تریاک ۵۶
بند دوم: قانون راجع به اصلاح قانون منع کشت خشخاش و استعمال تریاک ۵۸
گفتار دوم: بررسی رویکرد قانونگذار نسبت به استعمال و اعتیاد به مواد مخدر در این دوره ۵۹
بند اول: بررسی نگاه به اعتیاد و معتاد در قوانین این دوره ۵۹
بند دوم: بررسی پاسخ‌های موجود در قوانین این دوره به اعتیاد ۶۰
بند سوم: مواد مخدر شناسایی شده در قوانین این دوره ۶۱
بند چهارم: رویکرد قانونگذار نسبت به اعتیاد در این دوره (رویکرد تلفیقی جرم‌انگاری اعتیاد معلق به استتکاف از درمان) ۶۱
- مبحث سوم: قانونگذاری در حوزه مواد مخدر از سال‌های ۱۳۴۷ تا ۱۳۵۷ ۶۱
گفتار اول: معرفی قوانین مربوط به مواد مخدر در این دوره ۶۲
گفتار دوم: بررسی رویکرد قانونگذار به اعتیاد در این دوره ۶۳
بند اول: بررسی نگاه به اعتیاد و معتاد در قوانین این دوره (جرم‌انگاری به طور کلی و قانونمندی سازی در موارد خاص) ۶۳
بند دوم: بررسی پاسخ‌های موجود در قوانین این دوره به اعتیاد ۶۴
بند سوم: رویکرد قانونگذار به اعتیاد در این دوره (جرم‌انگاری به عنوان اصل و قانونمندی سازی در موارد معدود) ۶۵
- مبحث چهارم: دوره قانونگذاری مواد مخدر از سال‌های ۱۳۵۹ تا ۱۳۷۶ ۶۵
گفتار اول: معرفی قوانین مربوط به این دوره ۶۶
بند اول: لایحه قانون تشدید مجازات مرتکبین جرایم مواد مخدر و اقدامات تأمینی و درمانی به منظور مداوا و اشتغال به کار معتادین ۶۶
بند دوم: قانون مبارزه با مواد مخدر سال ۱۳۶۷ ۶۷
بند سوم: قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر و الحاق موادی به آن مصوب ۱۳۷۶ مجمع تشخیص مصلحت نظام ۶۸

گفتار دوم: بررسی رویکرد قانونگذار نسبت به اعتیاد و استعمال مواد مخدر در این دوره.....	۷۲
بند اول: بررسی نگاه به اعتیاد و معتاد در قوانین این دوره (جرم‌انگاری و سرکوب شدید).....	۷۲
بند دوم: بررسی پاسخ‌های موجود به اعتیاد در قوانین این دوره.....	۷۳
بند سوم: رویکرد قانونگذار به اعتیاد در این دوره.....	۷۵
مبحث پنجم: بررسی موردی " اصلاحیه قانون اصلاح مبارزه با مواد مخدر سال ۱۳۸۹ مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام ".....	۷۵
گفتار اول: بررسی نگاه به اعتیاد و معتاد در اصلاحیه ۱۳۸۹.....	۷۷
گفتار دوم: بررسی رویکرد و پاسخ‌های موجود در اصلاحیه نسبت به اعتیاد.....	۷۹
فصل سوم: مبانی و منابع جرم‌انگاری اعتیاد.....	۸۲
مبحث اول: مبانی شرعی و اخلاقی جرم‌انگاری اعتیاد و مواد مخدر.....	۸۲
گفتار اول:.....	۸۶
حکم استعمال مواد مخدر و اعتیاد به مواد مخدر بر اساس آیات قرآنی.....	۸۶
گفتار دوم:.....	۸۹
حکم استعمال و اعتیاد به مواد مخدر از دیدگاه روایات و فتاوی فقها.....	۸۹
گفتار سوم: حکم استعمال و اعتیاد به مواد مخدر بر اساس اصول فقهی و حدیث لاضرر.....	۹۳
مبحث دوم: مبانی حقوقی جرم‌انگاری اعتیاد و مواد مخدر.....	۹۵
گفتار اول: اصل ضرر.....	۹۶
گفتار دوم: اصل پدرسالاری قانونی.....	۹۸
گفتار سوم: اخلاق‌گرایی قانونی.....	۱۰۰
گفتار چهارم: رویکرد سیاسی محافظه‌گرایانه و نظریه اجتماعی جمع‌گرایی.....	۱۰۱
مبحث سوم: مبانی بهداشتی در جرم‌انگاری اعتیاد به مواد مخدر و مصرف آن.....	۱۰۳
گفتار اول: تأثیرات فیزیکی مخرب مصرف و اعتیاد به مواد مخدر.....	۱۰۵
گفتار دوم: تأثیرات مخرب مواد مخدر بر روی مغز.....	۱۰۵
مبحث چهارم: اصول مهم و قابل توجه در فرآیند جرم‌انگاری.....	۱۰۶
گفتار اول: اصول اساسی در جرم‌انگاری.....	۱۰۶
گفتار دوم: جرم‌انگاری استعمال مواد مخدر بر اساس نظریه جرم مانع.....	۱۰۸
بند اول: تعریف جرم مانع یا بازدارنده.....	۱۰۹
بند دوم: مخالفان نظریه جرم مانع و مجازات حالتهای خطرناک.....	۱۱۰

بخش دوم: نوآوری‌های اصلاحیه قانون مبارزه با مواد مخدر ۱۳۸۹

۱۱۳	مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام
	فصل اول: نوآوری‌های اصلاحیه قانون مبارزه با مواد مخدر از نگاه حقوق جزای
۱۱۶	عمومی
۱۱۶	مبحث اول: مصادره اموال حاصل از جرایم مربوط به مواد مخدر
۱۱۷	گفتار اول: انواع مصادره اموال در قوانین و نظرات منتقدین آن
	گفتار دوم: رویکرد اصلاحیه قانون اصلاح مبارزه با مواد مخدر در حوزه مصادره
۱۱۹	اموال حاصل از جرم
۱۲۰	مبحث دوم: نوآوری‌های کیفری از منظر تشدید مجازات
۱۲۲	گفتار اول: سازمان یافتگی جرایم مواد مخدر
۱۲۳	گفتار دوم:
۱۲۳	رویکرد قانونگذار در اصلاحیه قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۸۹
۱۲۴	بند اول: اجیر کردن اشخاص
۱۲۵	بند دوم: به خدمت گماردن اشخاص
۱۲۵	بند سوم: سازماندهی یا مدیریت فعالیت‌های مجرمانه
۱۲۵	بند چهارم: پیشتیبانی مالی یا سرمایه‌گذاری
۱۲۵	بند پنجم: سرکرده یا رییس باند یا شبکه بودن
۱۲۶	بند ششم: مجازات مرتکبین
	مبحث سوم: مجازات تکمیلی یا تمیمی اجباری ابطال گذرنامه و ممنوع الخروج
۱۲۷	شدن
	گفتار اول: رویکرد قانونگذار در اصلاحیه قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب
۱۲۷	۱۳۸۹
۱۲۸	گفتار دوم: تحلیل و بررسی ماده ۱۷ الحاقی قانون مبارزه با مواد مخدر
۱۳۰	مبحث سوم: تقویق قوا، مبنای ایجاد صلاحیت برای وضع قانون
۱۳۰	گفتار اول: مجمع تشخیص مصلحت نظام و قوانین مربوط به مواد مخدر
۱۳۲	گفتار دوم: نقش مجلس شورای اسلامی در تشریح قوانین مبارزه با مواد مخدر
	فصل دوم: نوآوری‌های اصلاحیه قانون مبارزه با مواد مخدر از نگاه حقوق جزای
۱۳۵	اختصاصی
	مبحث اول: بررسی و تحلیل اعتیاد از نگاه اصلاحیه قانون مبارزه با مواد مخدر
۱۳۵	۱۳۸۹
۱۳۶	گفتار اول: عناصر جرم اعتیاد
۱۳۶	بند اول: عنصر قانونی اعتیاد

۱۳۸	بند دوم: عنصر مادی اعتیاد
۱۴۰	بند سوم: عنصر معنوی اعتیاد
۱۴۰	گفتار دوم: ضمانت اجرای اعتیاد به مواد مخدر یا روان گردان
۱۴۲	گفتار سوم: عدم ارائه گواهی درمان و ترک اعتیاد بدون عذر موجه
۱۴۲	بند اول: بررسی شرایط و نکات موجود در تبصره ۲ و ۳ ماده ۱۶
	بند دوم: تعلیق تعقیب و شرایط تعلیق تعقیب معتاد در اصلاحیه قانون
۱۴۳	اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر ۱۳۸۹
۱۴۶	مبحث دوم: آثار قانونی مواد روان گردان
	گفتار اول: مفهوم، تعریف و گونه‌های مواد روان گردان و تفاوت آن‌ها با مواد
۱۴۷	مخدر
۱۴۹	گفتار دوم: بررسی مواد روان گردان در اسناد بین‌المللی
۱۵۱	بند دوم: کنوانسیون داروهای روان گردان ۱۹۷۱
	بند سوم: کنوانسیون مبارزه با قاچاق مواد مخدر و داروهای روان گردان
۱۵۲	مصوب ۱۹۸۸
۱۵۳	گفتار سوم: بررسی مواد روان گردان در اسناد داخلی
۱۵۳	بند اول: قانون مربوط به مواد روان گردان (پسیکوتروپ) مصوب ۱۳۵۴/۲/۸
۱۵۵	بند دوم: اصلاحیه قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۸۹
۱۵۶	مبحث سوم: مواد مخدر و حمل و تحویل تحت نظارت
۱۵۸	گفتار اول: مفهوم و مبنای حمل و تحویل تحت نظارت
۱۵۹	گفتار دوم: حمل و تحویل تحت نظارت مواد مخدر در اسناد بین‌المللی
	گفتار سوم: حمل و تحویل تحت نظارت در اصلاحیه قانون مبارزه با مواد
۱۶۰	مخدر مصوب ۱۳۸۹
۱۶۱	بند اول: تحلیل و بررسی ماده ۴۳ الحاقی
	بند دوم: ویژگی‌های خاص در ارتباط با محموله‌های مواد مخدر تحت
۱۶۳	کنترل و نظارت
	بند سوم: تکالیف وزارت اطلاعات در ارتباط با شبکه‌های اصلی قاچاق مواد
۱۶۵	مخدر
	مبحث چهارم: حمایت از اطفال، نوجوانان و مجبورین عقلی در معرض خطر مواد
۱۶۶	مخدر و روان گردان
۱۶۷	گفتار اول: مبنای حمایت از بزه‌دیدگی اطفال و نوجوانان
	گفتار دوم: حمایت از اطفال در معرض خطر جرایم مواد مخدر در اسناد
۱۶۹	بین‌المللی
۱۶۹	بند اول: کنوانسیون حقوق کودک ۱۹۸۹

۱۰ □ تحلیل حقوقی، جرم شناختی اعتیاد

- بند دوم: کنوانسیون مبارزه با قاچاق مواد مخدر و روان گردان ۱۹۸۸ ۱۶۹
گفتار سوم: حمایت از اطفال و نوجوانان و محجورین در حوزه جرایم مواد
مخدر در حقوق ایران ۱۷۰
بند اول: قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب سال ۱۳۶۷ ۱۷۲
بند دوم: قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر ۱۳۷۶ با اصلاحات و
الحاقات سال ۱۳۸۹ ۱۷۲
فصل سوم: نوآوری‌های اصلاحیه قانون مبارزه با مواد مخدر از نگاه آیین دادرسی
کیفری ۱۷۴
مبحث اول: مراجع صالح در رسیدگی به جرایم مواد مخدر و روان گردان ۱۷۴
گفتار اول: مرجع صالح در رسیدگی به جرایم مواد مخدر و روان گردان قبل از
انقلاب ۱۷۵
گفتار دوم: مرجع صالح در رسیدگی به جرایم مواد مخدر و روان گردان بعد از
انقلاب ۱۷۶
مبحث دوم: رسیدگی به جرایم متهمان ترانزیت مواد مخدر و روان گردان ۱۷۷
مبحث سوم: طرق اثبات اعتیاد ۱۷۹
- نتیجه گیری و پیشنهادات** ۱۸۱
ضمائم و پیوست‌ها ۱۸۷
منابع و مأخذ ۲۱۱